

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-31

Ärendenummer KOV-2025-00123

Handläggare

Lisa Ahnoff, Hans Clausen

Telefon:

E-post: lisa.ahnoff@kretsloppochvatten.goteborg.se

Beslut om förslag till VA-taxa 2026

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden godkänner förvaltningens förslag till prislista för VA-taxa enligt bilaga 1, att gälla från 2026-01-01.
2. Kretslopp och vattennämnden godkänner förvaltningens förslag att föreskrifter för VA-taxa enligt bilaga 2 fortsätter gälla utan ändringar 2026-01-01.
3. Kretslopp och vattennämnden sänder förslagen enligt 1 och 2 ovan till kommunstyrelsen för fastställande i kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Ärendet togs upp för information i Kretslopp och vattennämnden 2025-03-26 §48. Nämnden förväntas senast i april besluta om ett förslag till VA-taxa. Förslaget ska utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om taxa att gälla från 1 januari 2026.

Förvaltningen föreslår att intäkter från bruksavgifter höjs med 8 procent. En liten ökning av förväntat antal abonnenter och av förväntad sammanlagd vattenförbrukning, innebär att avgifterna i sig höjs med cirka 7 procent. För en typisk småhuskund innebär det en ökning av årskostnaden med cirka 780 kr.

Förvaltningen föreslår att anläggningsavgifterna höjs med 10 procent.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Föreslagna höjningar överensstämmer med planen i taxeärendet för år 2025. Förväntad konsekvens för förvaltningens ekonomi är att intäkterna återställer fordran från tidigare års underuttag, och att flerårsmedelvärdet av täckningsgraden för anläggningsavgifterna närmar sig 70 procent från lägre nivåer.

Identifierade osäkerheter rör till stor del investeringstakt och räntenivåer. Kapitalkostnaderna utgör en kraftigt växande andel av intäktsbehovet.

Reglering av fordran står för cirka 2 av de 8 procenten i den föreslagna taxeökningen för bruksavgifterna, medan ökande kapitalkostnader och ökande verksamhetskostnader står för cirka 3 procent(enheter) vardera.

Tabell 1. Effekt av föreslagna höjningar: Ökning i procent och kronor, samt avgift år 2026 inklusive moms för branschens typhus*.

	Typhus A		Typhus B	
	Ökning	Avgift 2026	Ökning	Avgift 2026
Brukningsavgift	7,0 % (776 kr)	11 866 kr/år	6,7 % (5 817 kr)	92 946 kr/år
Anläggningsavgift	10 % (36 650 kr)	402 150 kr	10 % kr (91 400 kr)	985 650 kr

*) Typhus A är en villa, och Typhus B ett flerbostadshus med 15 lägenheter. För komplett definition av typhusen, se sidan 14.)

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Vatten är vår viktigaste naturresurs. Utan en stabil vattenförsörjning och en välfungerande avloppshantering blir ett samhälle snabbt mycket sårbart. Vår ekonomi, välfärd, miljö och befolkning är helt beroende av att rent vatten kommer ur kranen, att smutsigt vatten renas och att regnvattnet tas omhand. Göteborg är inne i en flerårig fas där VA-taxan behöver höjas för att finansiera de nödvändiga kostnaderna för VA-verksamheten. När VA-taxan höjs blir den en alltmer kännbar kostnadspost för de som ska betala antingen direkt som fastighetsägare, eller indirekt via hyran.

Expedieringskrets

Kommunstyrelsen

Bilagor

1. Förslag till **Prislista för VA-taxa**, att gälla från 2026-01-01
2. Förslag till **Föreskrifter för VA-taxa** (oförändrade sedan 2025)
3. Statistik över **VA-taxans utveckling i Göteborg**
4. **Statistik över VA-taxa i svenska kommuner**

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om förslag till VA-taxa bestående av föreskrifter och prislista, att gälla från 1 januari år 2026. De beslutade förslagen skickas till kommunstyrelsen för fastställande i kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Uppdrag och juridiska förutsättningar

Vatten är vår viktigaste naturresurs. Utan en stabil vattenförsörjning och en välfungerande avloppshantering blir ett samhälle snabbt mycket sårbart. Vår ekonomi, välfärd, miljö och befolkning är helt beroende av att rent vatten kommer ur kranen, att smutsigt vatten renas och att regnvattnet tas omhand. Kretslopp och vatten har i uppdrag att fullgöra det lagstadgade ansvar staden har för en säker, effektiv och miljömässigt hållbar allmän vattenförsörjning och avloppshantering.

Enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) kan de kostnader som är nödvändiga för att tillhandahålla vattenförsörjning och avloppshantering finansieras genom taxor. Taxorna kan delas in i **brukningsavgifter** (årlig avgift) och **anläggningsavgifter** (engångsavgift för anslutning till det allmänna VA-systemet).

En grundläggande princip i LAV är att VA-verksamhetens behov av finansiering ska baseras på det som är **nödvändiga kostnader** för att leverera allmänna VA-tjänster. VA-verksamheten ska även drivas enligt självkostnadsprincipen, som finns i såväl kommunallagen som i LAV. Enligt rättspraxis och propositionen till LAV innebär det att såväl överskott ("skuld till abonnent") som underskott ("fordran på abonnent") i verksamhetens ekonomiska redovisning ska utjämnas inom tre år. Enligt LAV ska kostnaderna för VA-verksamheten fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är **skäligt och rättvist**. Principen är att kostnader för de olika ändamålen (tjänsterna) dricks-, spill- och dagvatten ska fördelas på de fastigheter som är anslutna till respektive ändamål.

Tidigare politiska beslut och handläggning

Enligt LAV är det kommunfullmäktige som beslutar om taxeföreskrifter. I Göteborg beslutar kommunfullmäktige även om avgifternas storlek. Kommunen kan välja att finansiera VA-verksamheten som följer av LAV med skattemedel, men det är ovanligt. Göteborg liksom de allra flesta kommuner i Sverige har full kostnadstäckning via taxan. Däremot skattefinansieras exempelvis verksamhet som rör dagvatten och skyfall utöver kommunens skyldigheter enligt LAV.

VA-taxan utgör normgivning mot enskild och är i Göteborg fastställd av kommunfullmäktige genom två styrande dokument; **Föreskrifter för VA-taxa** samt **Prislista**. Senast beslutade versioner är gällande från 2025-01-01 och fastställdes av kommunfullmäktige 2024-11-21, § 468 (SLK-2024-00672). I

taxeärendet för VA-taxa 2025 (Kretslopp och vattennämnden 2024-09-18 §188 0355/24) presenterades även planerade taxeökningar för åren 2026 och 2027.

Brukningsavgifterna består av rörliga och fasta delar. Vid beräkning av VA-taxans brukningsavgifter fördelas intäktsbehovet så att 40 procent tas ut genom fasta avgifter och 60 procent genom rörliga avgifter. Denna fördelning av fast/rörlig del har funnits sedan lång tid i Göteborg, och nämnden beslutade 2024-06-12, §135 (0355/24) att avslå förslag om att öka den fasta andelen. En hög rörlig del ger incitament att begränsa vattenförbrukningen.

Sedan 2018 arbetar förvaltningen med målsättningen att anpassa intäkterna från anläggningsavgifter så de täcker 70 procent av investeringsutgifterna för att bygga nytt ledningsnät och ansluta nya kunder. Detta utifrån ett beslut i Kommunfullmäktige 2018-12-20 § 18. En långsiktig plan för att uppnå inriktningen om 70% täckningsgrad ska redovisas årligen i samband med nämndens förslag till VA-taxa.

De kommunala föreskrifterna **Allmänna bestämmelser för brukandet av den allmänna VA-anläggningen (ABVA) 2017** fastslogs av kommunfullmäktige 2025-01-30 (§ 27, SLK-2024-00745). ABVA beskriver bland annat fastighetsägarens skyldigheter och att avgift enligt taxa ska betalas till Kretslopp och vatten.

De senaste åren har förslag till nästkommande års VA-taxa tagits upp för beslut i Kretslopp och vattennämnden i september. Det styrande dokumentet "Göteborgs Stads anvisning för hantering av taxor och avgifter" reglerar innehåll och handläggning av taxeärenden och där framgår att ett förslag till taxa 2026 ska beslutas av nämnden senast i april 2025.

Investeringsverksamheten har en mycket stor påverkan på förvaltningens kostnader och därmed på intäktsbehovet. Förslag till **investeringsnominering 2026-2035** tas upp för beslut i nämnden (KOV-2025-00192) parallellt med informationsärendet för VA-taxan. Förslaget till investeringsnomineringar grundar sig på förvaltningens **långsiktiga verksamhetsplaner för dricksvattenförsörjning och avloppshantering.**

Ekonomiska förutsättningar

Nuläge utifrån ekonomiskt utfall 2024 och budget samt prognos 2025

Det ekonomiska resultatet för VA-verksamheten 2024 uppgick till -56,2 mnkr, vilket innebär en budgetavvikelse på -29,9 mnkr. Budgetavvikelsen var dock

något mindre än prognosen som låg till grund för taxeärendet för 2025. Kretslopp och vatten har en negativ skuld till abonnenterna. Det ackumulerade underuttaget av VA-taxa uppgick per 2024-12-31 till 107,7 mnkr.

Intäktsbehovet för 2026-2028 bedöms utifrån budget och prognos 2025, 10-årig ekonomisk plan för verksamheten, och utifrån investeringsnomineringarna. Med nuvarande tidplan för taxeprocessen finns endast januari månads utfall klart 2025 när detta ärende bereds.

Budgeten för VA-verksamheten 2025 bygger på att fordran delvis återställs under 2025. Investeringsstakten är en osäkerhet som påverkar resultatet för 2025, och därmed hur stor fordran som återstår till 2026.

Ekonomiska förutsättningar för år 2026 och framåt

Både vattenförsörjning och avloppshantering står inför en rad utmaningar. Stora delar av VA-anläggningarna har nått sin tekniska livslängd och är i behov av förnyelse. Förändrade havsnivåer, kraftiga skyfall och perioder av torka är exempel på hur klimatförändringarna påverkar vattnet. Andra utmaningar handlar om ökade kostnader för köpta varor och tjänster, underhåll av anläggningar och ledningar, samt hårdare miljökrav. Urbanisering, befolkningstillväxt samt behovet av att hitta rätt kompetens påverkar. Det förändrade säkerhetsläget innebär behov av mer robusta och redundanta anläggningar.

Förnyelse och nyinvesteringar innebär ökande kapitalkostnader i form av avskrivningar och räntor. (Förslag till investeringsnomineringar, se KOV-2025-00192). Kapitalkostnaderna utgör en allt större andel av de årliga kostnaderna för VA-verksamheten som ska finansieras genom taxan.

Kostnadsutvecklingen per ändamål dricks-, spill- respektive dagvatten skiljer sig något åt. De relativa kostnadsökningarna till 2026 är lite större för dricks- och dagvatten än för spillvatten. Detta avspeglas i förslaget till VA-taxa 2026 där avgifterna för dricks- och dagvatten ökat mer än för spillvatten (se tabell 3). På längre sikt förväntas kostnaden (och därmed taxans avgifter) för spillvatten öka mer, till följd av stora nödvändiga investeringar i bland annat pumpstationskedjor och avloppsreningsverk.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens förslag till taxa 2026

Förvaltningen föreslår att intäkter från bruksavgifter höjs med 8 procent, och att anläggningsavgifterna höjs med 10 procent år 2026. Förslaget till VA-taxa 2026 utgörs av **Föreskrifter för VA-taxa** (oförändrade sedan 2025) enligt **bilaga 2** och **Prislista** enligt **bilaga 1**.

Behov av taxeintäkter 2026 med plan för 2027 och 2028

I tabell 2 nedan redovisas förenklad resultaträkning med plan för 2026, och en mycket preliminär plan för 2027 och 2028.

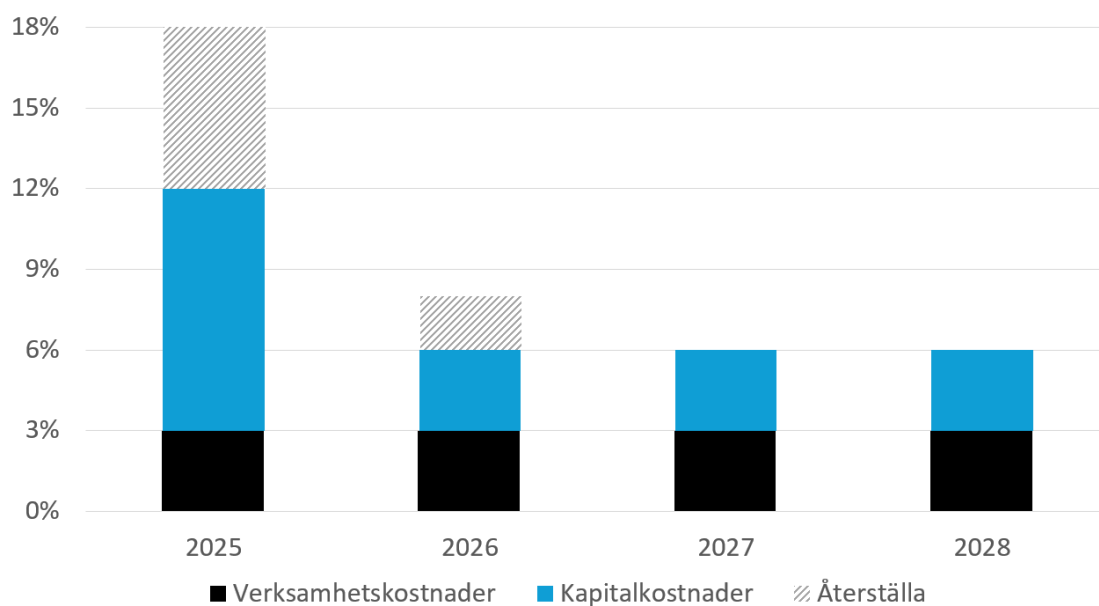
I figur 1 illustreras taxeutvecklingen i form av ökning i intäkter från bruksavgifter, för åren 2025 (beslutad), 2026 (förslag) samt 2027-2028 (plan). Staplarnas delar visar på ett förenklat sätt hur stor del av ökningarna respektive år som motiveras av ökande kapitalkostnader, ökande verksamhetskostnader respektive reglering av skuld/fordran. Av de totala kostnaderna är det kapitalkostnaderna som väntas öka mest till 2026. Ökningen av övriga verksamhetskostnader väntas till stor del orsakas av generella prisökningar och en viss ökning av personalkostnader. Eftersom förslaget till taxa för 2026 tas fram tidigare på året jämfört med föregående år finns en större osäkerhet när det gäller verksamhetskostnaderna.

Taxeintäkterna 2026 behöver täcka verksamhetens kostnader 2026 inklusive drift- och kapitalkostnader, och dessutom återställa resterande fordran från underuttag 2023–2024. Det finns en rad osäkerheter kring kostnaderna för år 2026–2028, och förvaltningen har tagit höjd för en del av dessa osäkerheter för att minska risken för att fordran inte återställs i tid utifrån lagkraven. Om ränteutvecklingen blir gynnsam, och genomförandetakten för investeringarna lägre än nuvarande bedömning, kan behovet av taxeökning för 2027–2028 eventuellt bli lägre än planen som redovisas nedan.

Förvaltningen kommer under 2025 att utreda om fondering med start 2027 är lämpligt för att skapa goda förutsättningar för att klara de omfattande investeringar som förvaltningen identifierat behövs framåt. Fondering är inte inräknad i planerade kostnader och taxeökningar i tabell 2. Beslut om fondering är en av flera tänkbara orsaker till att taxan kan behöva höjas mer 2027 och 2028 än vad som anges som plan i tabell 2.

Tabell 2. Förenklad resultaträkning utfall, prognos och plan för VA-verksamheten 2024–2028. Negativt värde på "skuld/fordran mot abonnent" innebär en fordran till följd av tidigare underuttag av taxa. Plan 2027 och 2028 är mycket preliminära. Siffror avser miljontals kronor.

[mnkr]	Utfall 2024	Prognos 2025	Plan 2026	Preliminär plan 2027	Preliminär plan 2028
Taxeförändring intäkter från brukningsavgifter	+13%	+18%	+8%	+6%	+6%
Totala intäkter	1 474	1 679	1809	1914	2026
Varav taxeintäkter	1 355	1 579	1705	1807	1916
Totala kostnader	-1 530	-1 614	-1766	-1889	-2009
Varav kapitalkostnader	-359	-423	-483	-561	-642
Resultat (Förändring av skuld till abonnent)	-56,1	64,7	43,0	25,0	17,0
Skuld/fordran mot abonnent	-107,7	-43,0	0	25,0	42,0

Figur 1. Diagram över taxeförändringen 2025 (beslutad), 2026 (föreslagen) och 2027–2028 (planerad). Staplarnas indelning visar på ett förenklat sätt hur stor andel av respektive års ökning av intäkterna från brukningsavgifterna som motiveras av ökande verksamhetskostnader, ökande kapitalkostnader respektive återställan av fordran.

Investeringsbehov och kapitalkostnadernas utveckling på längre sikt

Kapitalkostnaderna utgör en allt större andel av det som VA-taxan ska finansiera. Förvaltningen bedömer att omfattande investeringar det kommande decenniet är

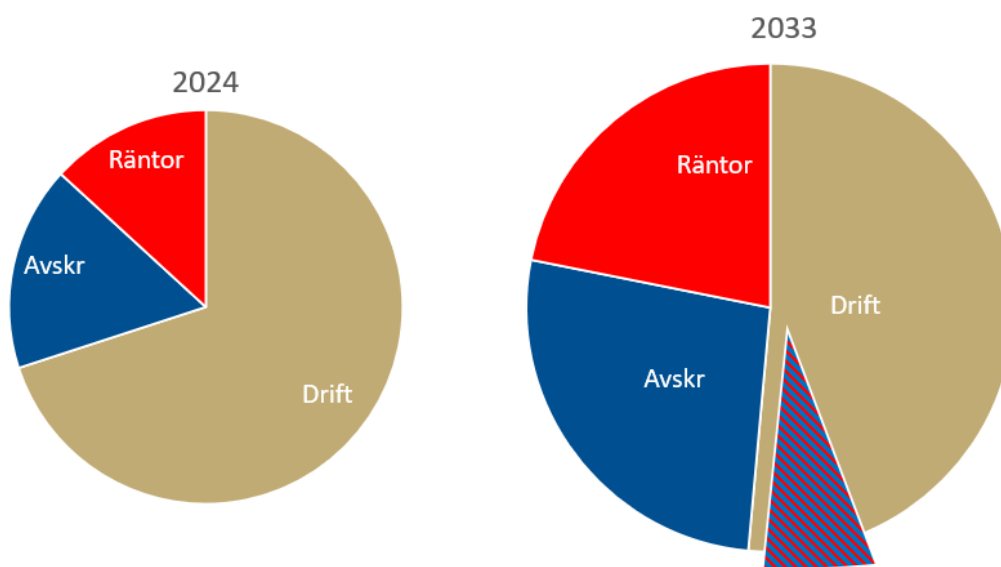
nödvändiga utifrån nämndens uppdrag. De årliga investeringsnomineringarna grundar sig på de mål och åtgärdsbehov som beskrivs i förvaltningens långsiktiga verksamhetsplaner för avloppshantering och för dricksvattenförsörjning.

I stadens budget 2025 anges att investerande nämnder ska värdera investeringar och redogöra för hur kommande kapitaltjänstkostnader kan minska. Förvaltningen hanterar detta i arbetet med nuvarande och kommande investeringsnomineringar och med budget. Utredning om eventuell fondering för investeringar är också en del av förvaltningens omhändertagande av skrivningen i stadens budget.

Omfattande behov av förnyelse och viktiga nyinvesteringar ligger bakom huvuddelen av de ökande kostnaderna. Kapitalkostnadernas andel av det som taxeintäkterna ska räcka till ökar stadigt, från omkring 25 procent i nuläget till omkring 50 procent inom ett decennium, och ännu mer på ytterligare några års sikt. Detta innebär en ökande ekonomisk påverkan på de som ska betala taxan, och en ökande räntekänslighet.

Nuvarande kostnadsnivåer är relativt låga i förhållande till nyttan för VA-kollektivet, delvis som konsekvens av att delar av nuvarande VA-anläggning är färdigavskriven, alternativt har finansierats med drift- eller skattemedel historiskt

I Figur 2 illustreras kapitalkostnadernas andel av de totala kostnaderna för 2024 och prognos för 2033. Illustrationen omfattar även Gryaabs kapitalkostnader. Efter 2033 bedöms kapitalkostnadernas andel öka ytterligare, när effekterna av stora investeringar som Nya Rya och kompletterande råvattentäkt slår igenom.

Figur 2. Illustration av kapitalkostnadernas andel av de totala kostnaderna 2024 och prognos för 2033. Cirkeldiagrammens bitar är ungefärliga och inkluderar även (Göteborgs andel av) Gryaabs kapitalkostnader. Efter 2033 förväntas kapitalkostnadernas andel öka ytterligare, vilket principiellt illustreras med triangeln-

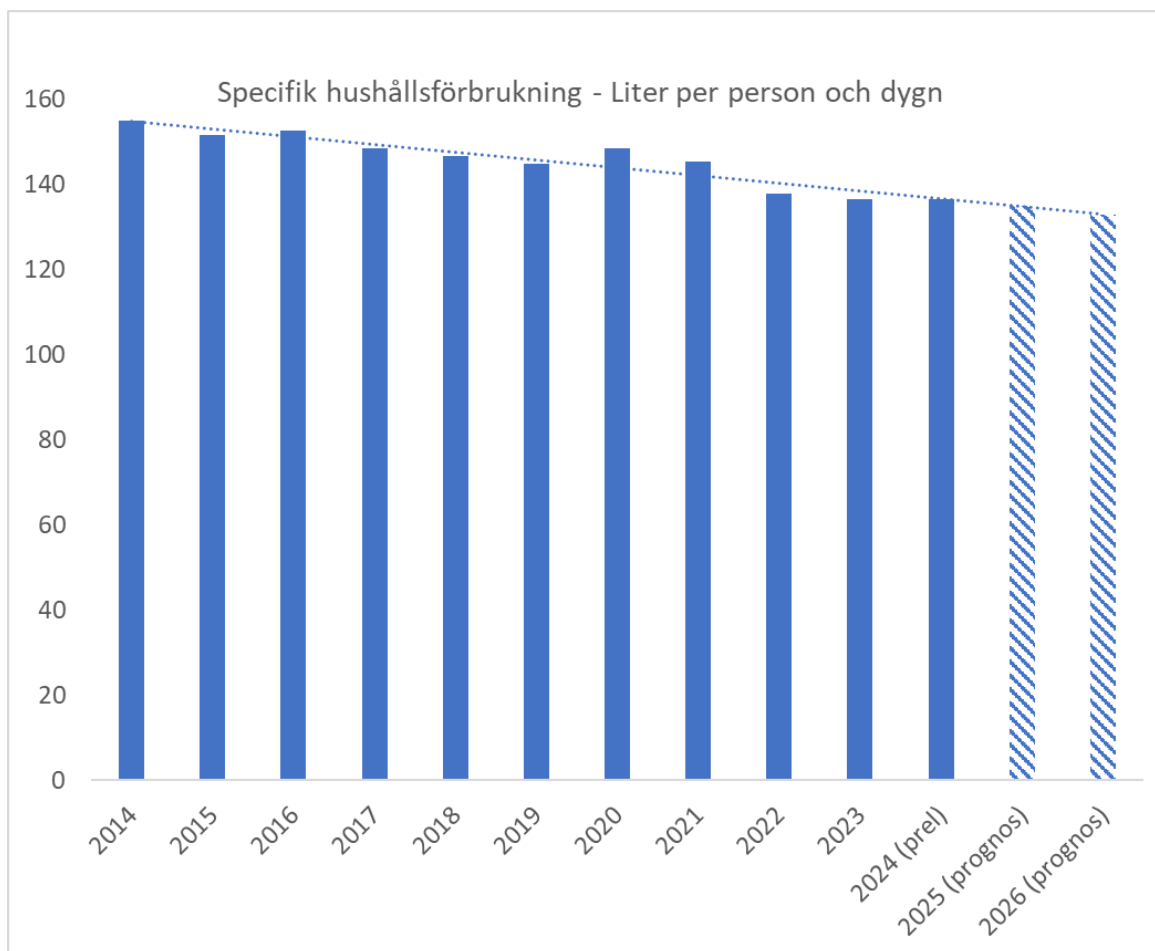
Brukningsavgifter

Brukningsavgiften är en årlig avgift, och de viktigaste beståndsdelarna är:

- Fast avgift för dricksvatten och spillvatten, som baseras på storlek på vattenmätaren. De flesta fastigheter i Göteborg är anslutna till både dricks- och spillvatten, men undantag finns.
- Fast avgift för dagvatten, som baseras på dagvattensservisens dimension. En relativt stor andel av fastigheterna i Göteborg har inte denna vattentjänst.
- Rörlig avgift för dricksvatten och spillvatten, som baseras på uppmätt volym använt dricksvatten.

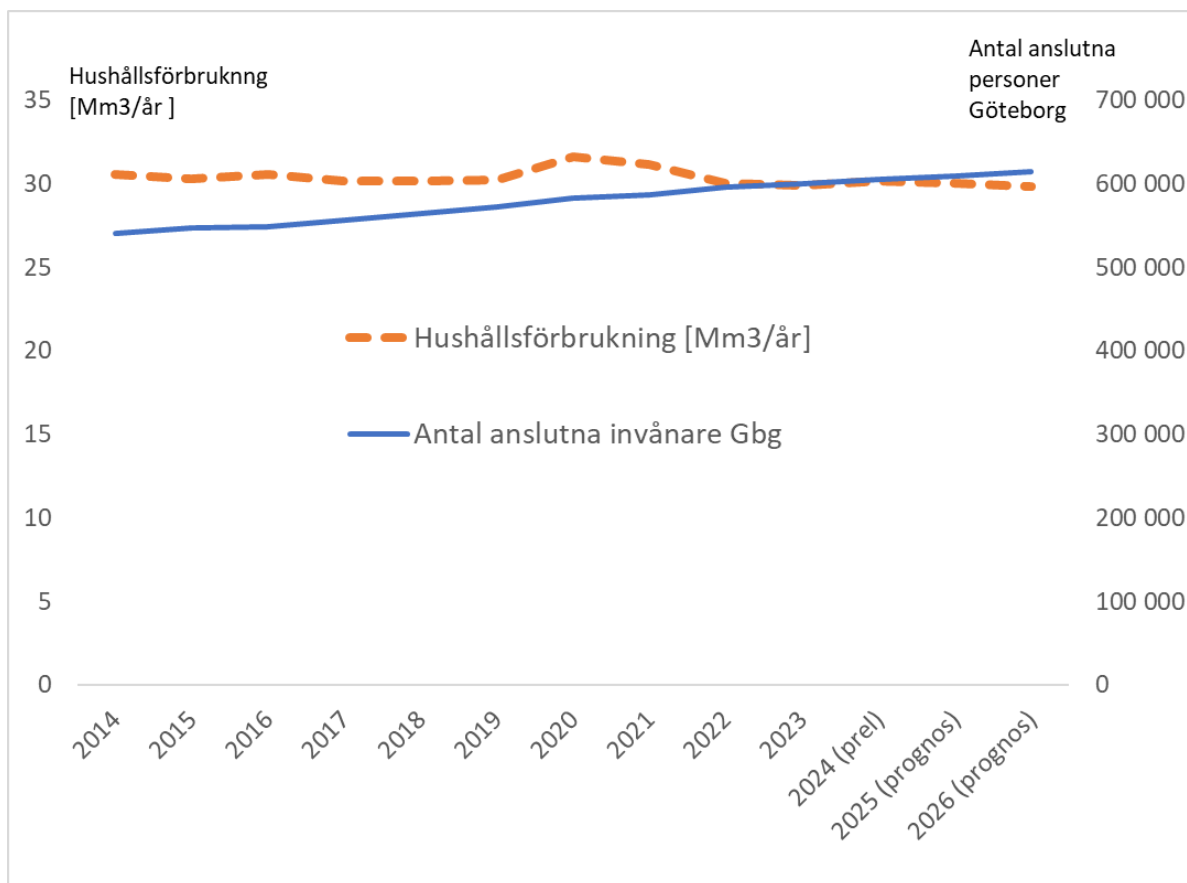
Taxeintäkterna från brukningsavgifter beror på hur stora de ingående avgifterna i taxans prislista är, på hur många debiterbara objekt per tjänst (t ex antal fastigheter med viss storlek på vattenmätare), samt på hur många kubikmeter vatten som köps. Förvaltningens prognos är att intäktsunderlaget kommer att öka något från år 2025 till år 2026. Detta innebär att avgifterna i prislistan inte behöver höjas riktigt lika mycket som intäkterna.

Den specifika hushållsförbrukningen, det vill säga förbrukningen per person, har minskat på senare år både i Göteborg och generellt i Sverige. Denna minskning förväntas fortsätta, åtminstone på lite längre sikt, till följd av ökad miljömedvetenhet, ökad andel vattensnåla installationer och att fler flerbostadshus inför IMD (individuellt mätning och debitering av varmvatten). Uppmätt specifik hushållsförbrukning för år 2014 till 2024 tillsammans med prognos för 2025 och 2026 visas i stapeldiagram i figur 3.

Figur 3. Hushållsförbrukning av dricksvatten i liter per ansluten person och dygn. Uppmätta värden för 2014-2024, och prognos för 2025-2026.

Samtidigt har Göteborg en växande befolkning, en del nybyggnation och totala vattenanvändningen inklusive användning utöver hushållsförbrukning förväntas ligga relativt konstant de närmsta åren, med en liten ökning på cirka en procent 2026. Utvecklingen från 2014 och framåt för total hushållsförbrukning och antal anslutna personer illustreras i diagrammet i figur 4.

Figur 4. Debiterad total hushållsförbrukning (streckad) i Göteborg, som miljoner kubikmeter per år, och antal anslutna invånare.

Vid beräkning av taxan fördelas (bedömda) kostnader för de olika ändamålen dricks-, spill- och dagvatten ut på de betalningsskyldiga för respektive ändamål. Dagvattenkostnader delas också mellan fastighetsägare och allmänplatsmarkhållare. **Tabell 3** nedan visar hur förslagets ökning av intäkterna från bruksavgifterna om 8 procent fördelar sig på de olika ändamålen och fast/rörlig del.

Tabell 3. Ökning av brukningstaxans huvudsakliga beståndsdelar utifrån ändamål och fast/rörlig del i förslaget för VA-taxa 2026.

Ändamål	Ökning av fast avgift (genomsnitt)	Ökning av rörlig avgift
Dricksvatten	+9,0 %	+8,0 %
Spillvatten	+5,0 %	+4,5 %
Dagvatten fastighet	+7,5 %	-
Dagvatten allmän platsmarkhållare	+8,4 %	-

Anläggningsavgifter

Kretslopp och vatten utvidgar sitt verksamhetsområde och bygger nytt ledningsnät för att ansluta nya kunder. Denna VA-utbyggnad genomförs i tre olika typer av projekt:

- *Exploateringsinvesteringar* - nya detaljplaneområden som initieras och genomförs samordnat av staden.
- *VA-upprustning* - ledningsnät byggs till områden med befintlig bebyggelse för att ersätta enskilda anläggningar. Upprustningen initieras och genomförs av Kretslopp och vatten för att efterleva krav i LAV på allmän VA-anläggning i samlad bebyggelse.
- *Förtätningar* - servisledning till nya avstyckningar inom befintligt verksamhetsområde initieras av fastighetsägaren och genomförs av Kretslopp och vatten.

En del av dessa investeringskostnader finansieras med anläggningsavgifter, som betalas av de fastigheter som får en ny anslutning till allmänt ledningsnät. Den del av kostnaderna som inte täcks av anläggningsavgifter finansieras via brukningsavgifterna, den årliga avgift som betalas av alla abonnenter.

Kostnadstäckningen för de tre typerna av VA-utbyggnad skiljer sig mycket åt. Vanligen uppstår merparten av förvaltningens utgifter för utbyggnad av VA till ett visst område ett tidigare år än inkomsterna. Därför följs täckningsgrad upp som medelvärden över flera år. Inkomsterna från anläggningsavgifterna periodiseras så att intäkterna fördelas på 80 år.

Förtätningar innebär normalt bara en liten kostnad för att bygga servisledning, eftersom ledningsnätet i gatan redan finns byggt sedan tidigare. Intäkter från dessa anslutningar brukar stå för ungefär hälften av den totala intäkten från anläggningsavgifter. Här är kostnadstäckningen per enskild anslutning ofta över 300 procent.

Exploateringsprojekt, som står för i snitt 80 procent av kostnaderna, ger knappt 50 procent av intäkterna enligt medelvärde för de senaste fem åren. En anledning till detta är att när man bygger nya hus på fastigheter som tidigare varit bebyggda och haft en VA-anslutning så är en stor del av anläggningsavgiften betald tidigare, endast avgift för tillkommande kapacitet kan debiteras. Här varierar ofta kostnadstäckningen per projekt mellan 20 och 40 procent.

Va-upprustningsprojekt brukar omfatta 10–15 procent av kostnaderna för VA-utbyggnad men bara 3–5 procent av intäkterna. I dessa områden ligger bebyggelsen ofta glest med stadens mått mätt och det krävs lång ledningsdragning per fastighet. Här är kostnadstäckningen per projekt ofta lägre än 30 procent.

Förvaltningen planerar för att anläggningsavgifterna 2026–2035 utformas så att avgifterna löpande uppnår cirka 70 procents kostnadstäckning som ett rullande treårsmedelvärde. Förslaget innebär att priserna som ingår i anläggningsavgifterna

höjs med cirka 10 procent år 2026, med planerad höjning om cirka 10 procent även år 2027.

För perioden 2027 och framåt är osäkerheterna mycket stora men historiken innebär att med en årlig kostnadstäckning strax över 70 procent från 2027 kommer det ta ytterligare några år innan 15-årsmedelvärdet kommer upp till målnivån. Se tabell 4.

Tabell 4. *Investeringsutgifter i miljoner kronor för utbyggnad av VA-anläggningen, förändring av taxans anläggningsavgifter samt beräknad täckningsgrad som utfall för 2024, prognos 2025, förslag 2026 samt preliminär plan för år 2027 och 2028.*

	2024 utfall	2025 prognos	2026 (förslag)	2027 (plan)	2028 (plan)**
Investeringsutgifter för utbyggnad av VA-anläggningen [mnkr]	253	224	272	341	260
Förändring av taxans anläggningsavgifter	+4%	+10%	+10%*	+10%	(-)
Täckningsgrad					
Respektive år	75%	51%	70%	66,5%	72%
Rullande 3-årsmedel	68%	54%	66%	66%	69%
Rullande 15-årsmedel	62%	60%	61%	62%	63%

*Genomsnittlig förändring av prislisans poster. Avrundning av prislisans poster innebär att föreslagen procentuell ökning varierar något per post. Avgift för lång servis för dagvatten från allmän platsmark har en större höjning i förslaget, vilket är en återgång till princip som gällt till och med 2024 att avgiftsposten ska beräknas på samma sätt som för Övrig fastighet, med avdrag för att det gäller ett av tre ändamål). Avgift för lång servis dagvatten från allmän platsmark är endast aktuell i mycket få fall.

**Prognos för förändring av anläggningsavgifter 2028 har inte beräknats ännu. Siffror är därför mycket preliminära.

Andra avgifter

Taxan omfattar även så kallade **Andra avgifter** – det är avgifter som tas ut när fastighetsägaren har beställt en åtgärd, kopplat till sin användning av VA-tjänsterna, eller när fastighetsägaren inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt LAV och ABVA (Allmänna bestämmelser för användande av den allmänna VA-anläggningen i Göteborg) i något avseende. Exempelvis omfattar **Andra avgifter** avstängning och påsläpp av vatten efter beställning från kund.

Andra avgifter beräknas utifrån bedömd självkostnad för respektive tjänst. Förvaltningen har gjort en omfattande översyn av avgifterna inför taxeärendet för 2026, bland annat utifrån inköpspriser på vattenmätare. Detta har resulterat i att flera avgifter höjts rejält i förslaget, medan vissa andra avgifter har sänkts. Några avgifter som tidigare var summerade på en rad med samma pris i prislisan för

flera mätarstorlekar/tjänster, har nu därför delats upp på flera rader med olika pris beroende på mätarens storlek. Detta gäller avgifterna *Nedtagning, inklusive uppsättning, av vattenmätare på kundens begäran, Byte av sönderfrusen eller skadad vattenmätare* och (ersättning vid) *Förekommen vattenmätare*. För *Förekommen vattenmätare* har prislistan kompletterats med ytterligare större dimensioner. Det innebär ingen principiell förändring i vad som ingår i taxan, utan endast en mer noggrann uppdelning utifrån bedömd självkostnad. *Andra avgifter* finns i Förslag till prislista i **bilaga 1**.

Förväntade effekter av förslaget

Föreslagen VA-taxa för 2026 förväntas innebära att fordran från tidigare års underuttag av taxa återställs till utgången av år 2026, och att kravet på återställande inom tre år uppfylls.

I **bilaga 3** finns statistik och illustrationer över **VA-taxans utveckling i Göteborg** över tid.

Effekten för fastighetsägare som betalar bruksavgifter enligt taxa blir en genomsnittlig kostnadsökning om cirka 7 procent. Dricks- och dagvattenavgifterna ökar något mer än spillvattenavgifterna, procentuellt sett, för att bära bedömda kostnader för respektive ändamål. I tabell 5 och tabell 6 nedan redovisas effekter i form av höjningar i kronor och procent samt totala bruks- och anläggningsavgifter för branschens typhus.

Typhus A: *Småhus (villa), ansluten till ändamålen dricks-, spill- och dagvatten. Tomtyta 800 kvadratmeter. Årsförbrukning 150 kubikmeter.*

Typhus B: *Flerbostadshus med 15 lägenheter, ansluten till ändamålen dricks-, spill- och dagvatten. Två parallellkopplade vattenmätare qn 2,5. Tomtyta 800 kvadratmeter. Årsförbrukning 2000 kubikmeter.*

Tabell 5. Effekter av föreslagen taxa 2026 för bruksavgifter för branschens typhus. Priserna är i kronor inklusive moms.

Bruksavgifter inklusive moms	Förslag 2026	Avgift 2025	Förändring	
	[kr/år]	[kr/år]	[kr]	[%]
Typhus A (villa)	11 866	11 090	+776	+7,0%
Typhus B (Per lägenhet för Typhus B)	92 946 (6 196)	87 129 (5 809)	+5 187 (388)	+6,7%

Tabell 6. Effekter av föreslagen taxa 2026 för anläggningsavgifter för branschens typhus.
Priserna är i kronor inklusive moms.

Anläggningsavgifter inklusive moms	Förslag 2026	Avgift 2025	Förändring	
	[kr]	[kr]	[kr]	[%]
Typhus A (villa)	402 150	365 500	+36 550	+10%
Typhus B	985 650	894 250	+91 400	+10%

Osäkerheter

De viktigaste osäkerheterna som förvaltningen identifierat för kostnadsutvecklingen rör kapitalkostnader och består av:

- **Genomförandetakt för investeringar** som påverkar avskrivningar och räntekostnader.
- **Räntesatser** som påverkar räntekostnaderna. Förvaltningen bedömer att räntesatserna för 2025 och 2026 kan bli högre än vad som tidigare varit antagandet. Räntekänsligheten är relativt stor – Ett förenklat räkneexempel är att om räntesatsen höjs med 10 punkter (exempelvis från 2,50 till 2,60 procent) höjs räntekostnaden 10 miljoner per år när låneskulden är 10 miljarder kronor.

Intäktsbasen i form av antal tjänster per typ och försåld volym vatten rymmer en något större osäkerhet än i föregående års taxeärenden, eftersom förslaget till VA-taxa beräknas tidigare på året.

Omvärldsläget i Europa och globalt är mer osäkert än på mycket länge, och medför risker som inte är möjliga att överblicka i nuläget.

Taxeföreskrifter

Inga ändringar i taxeföreskrifterna föreslås för 2026.

Inför 2025 genomfördes några mindre ändringar i taxeföreskrifterna. De avsåg att omhänderta synpunkter från revisionen (Revisionsrapport Stadsrevisionen: *Granskning av avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad* 2024-03-19).

Under 2025 kommer förvaltningen enligt beslut i kretslopp och vattennämnden 2025-02-05 § 34 KOV-2024-00762 genomföra en utvidgad utredning kring uppdraget från stadens budget 2024 att undersöka möjligheten att använda taxa som styrmedel för mer hållbar dagvattenhantering. Den utvidgade utredningen omfattar även fortsatt omhändertagande av revisionens synpunkter och nya

rekommendationer från branschorganisationen Svenskt Vatten om kommunala föreskrifter. Till detta kommer behov av justeringar av taxan utifrån förändringar i de vattenmätare som finns tillgängliga på marknaden. Denna utredning kan resultera i kommande förslag till ändringar i föreskrifter för VA-taxa att gälla från (tidigast) 2027. Förslagen kommer att tas upp för beslut tidigast under hösten 2025.

Göteborg i relation till andra svenska kommuner

Göteborg är i början av en mångårig period med betydande taxeökningar. Omfattande behov av förnyelse och nyinvesteringar utgör den enskilt viktigaste förklaringen till kostnadsökningarna, och kapitalkostnadernas andel av det som finansieras med VA-taxa ökar kraftigt. Investeringar som görs i nuläget påverkar kostnaderna för VA-kollektivet under många decennier framåt genom ökande låneskuld och långa avskrivningstider.

Denna situation med taxeökningar, växande låneskuld och ökande andel kapitalkostnader, delar Göteborg med stora delar av övriga Sverige. Branschorganisationen Svenskt Vatten beskriver förutsättningarna bland annat i rapport *R2023-03 Investeringsbehov och framtida kostnader för kommunalt vatten och avlopp* från maj 2023.

Många kommuner har gjort betydande höjningar av VA-taxan de senaste åren, och fler höjningar är att vänta. Göteborg har en del stordriftsfördelar och ligger på liknande nivåer som jämförbara kommuner när det gäller bruksavgifterna. Anläggningsavgifterna i Göteborg ligger relativt högt jämfört med många andra kommuner. En del av förklaringen kan vara att det på grund av markförhållanden och platsbrist är kostsamt att bygga ut VA-anläggningen i Göteborg. En annan kan vara att en del kommuner väljer att i högre grad än Göteborg finansiera VA-utbyggnaden med bruksavgifter i stället för med anläggningsavgifter.

Svenskt Vatten samlar årligen in statistik över VA-taxorna. I **bilaga 4** finns statistik över VA-taxan i Göteborg jämfört med andra kommuner i Sverige.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson

Sara Stark

Förvaltningsdirektör

Tf. avdelningschef Strategisk samordning